

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ Ι

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

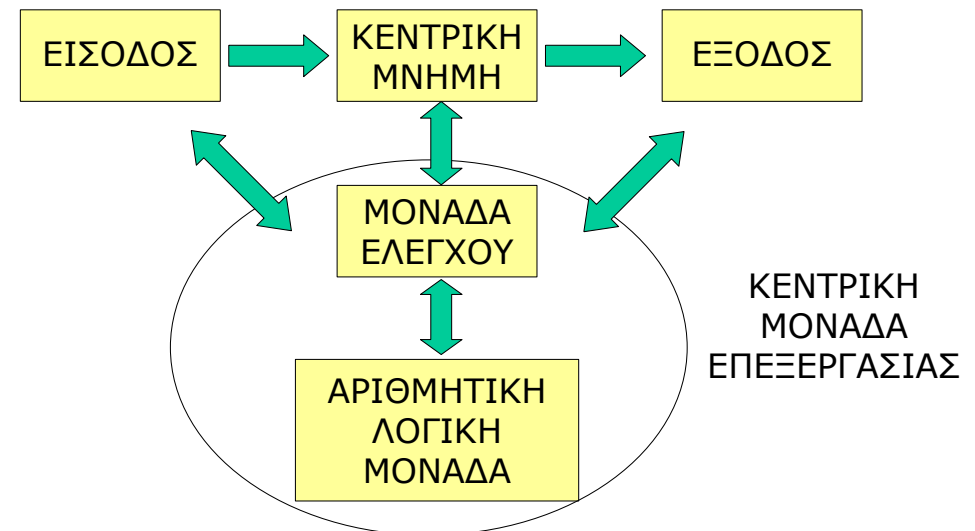
Τυπικός υπολογιστής

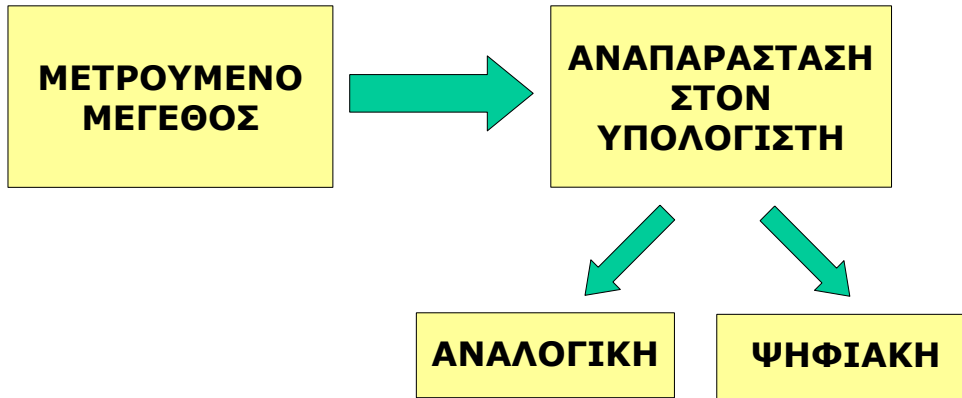
Το εσωτερικό

Τα επιμέρους τμήματα

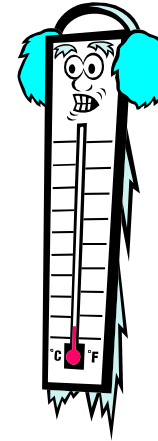

Αναπαράσταση μεγεθών

5

Αναλογική αναπαράσταση

ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΥ

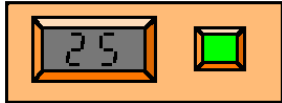
Μπορούμε να διακρίνουμε θερμοκρασίες
25.1, 25.2, ... κλπ
ή
25.12, 25.14, ... κλπ
ανάλογα με τη διακριτική ικανότητα του
οργάνου και την ικανότητα του παρατηρητή

Η αναπαράσταση του μεγέθους είναι απευθείας ανάλογη της αντίστοιχης μετρούμενης ποσότητας.

6

Ψηφιακή αναπαράσταση

ΨΗΦΙΑΚΟ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

Μπορούμε να διακρίνουμε
θερμοκρασίες
23, 24, 25, ... κλπ.

Μπορούν να απεικονιστούν το πολύ
100 θερμοκρασίες :
0, 1, 2, ... 98, 99

Η αναπαράσταση του μεγέθους παίρνει μόνο
ορισμένες διακριτές τιμές.

7

Οι σύγχρονοι ΗΥ είναι ψηφιακοί

Οι σύγχρονοι υπολογιστές είναι ψηφιακοί και
χρησιμοποιούν το δυαδικό σύστημα αρίθμησης.

8

Το δυαδικό σύστημα αρίθμησης

- Χρησιμοποιούνται δύο ψηφία 0 1 (Δυαδικά ψηφία ή Bits)
- Όλοι οι αριθμοί κατασκευάζονται από τα δύο αυτά δυαδικά ψηφία
Πχ: 6 **110**
12 **1100**
- Το δυαδικό σύστημα επικράτησε λόγω της ευκολίας υλοποίησης από πλευράς υλικού.

9

Παράδειγμα

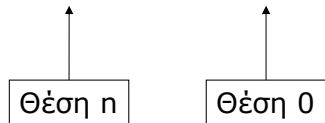
<u>Δεκ.</u>	<u>Δυαδ.</u>	<u>Δεκ.</u>	<u>Δυαδ.</u>
0	0000	8	1000
1	0001	9	1001
2	0010	10	1010
3	0011	11	1011
4	0100	12	1100
5	0101	13	1101
6	0110	14	1110
7	0111	15	1111

10

Μετατροπή δυαδικού σε δεκαδικό

Έστω δυαδικός ακέραιος: $a_n a_{n-1} \dots a_2 a_1 a_0$

Πχ: **1 1 0 0 1 1 1**

Ο αντίστοιχος δεκαδικός είναι:

$$D = 2^n a_n + 2^{n-1} a_{n-1} + \dots + 2^2 a_2 + 2 a_1 + a_0 = \sum_{k=0}^n 2^k a_k$$

$$D = 2^6 \times 1 + 2^5 \times 1 + 2^4 \times 0 + 2^3 \times 0 + 2^2 \times 1 + 2^1 \times 1 + 2^0 \times 1 \\ = 103$$

11

Άλλα συστήματα αρίθμησης

Δεκαδικό:	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Δυαδικό:	0 1
Οκταδικό:	0 1 2 3 4 5 6 7
Δεκαεξαδικό:	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 A B C D E F

12

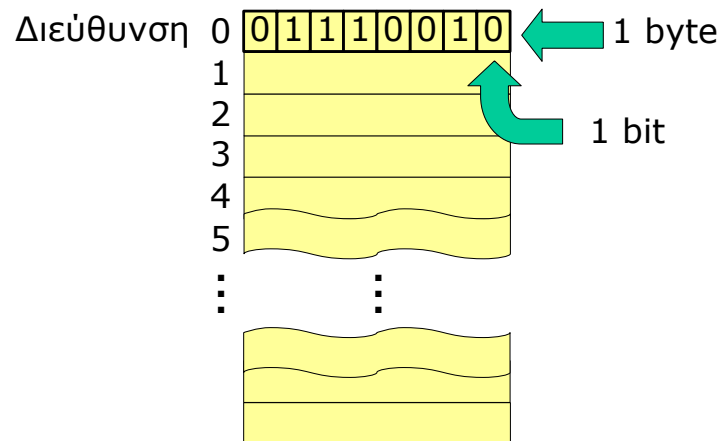
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ Ι

ΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΥ

Τι είναι η κεντρική μνήμη ;

- **Κεντρική μνήμη:** Αποθηκευτικός χώρος που υλοποιείται από ηλεκτρονικά κυκλώματα.
- Χρησιμοποιείται για την προσωρινή αποθήκευση προγραμμάτων και δεδομένων.
- Όλοι οι ΗΥ έχουν κεντρική μνήμη.

Κεντρική μνήμη - Ένα απλό μοντέλο

Πόσο μεγάλος χώρος είναι το 1 byte ;

Σε 1 byte μπορεί να αποθηκευτούν:

- Ένας χαρακτήρας (πχ. a,b,c, ...)
- Ένας μικρός ακέραιος αριθμός στην περιοχή 0...255 ή στην περιοχή -128...127

Γιατί ?

Μονάδες μέτρησης μνήμης

1 byte

1 Kb = 2^{10} b = 1024 b

1 Mb = 2^{20} b = 1024 x 1024 b = 1048576 b

1 Gb = 2^{30} b = 1024 x 1024 x 1024 b
= 1073741824 b

ΟΜΩΣ ΠΡΟΣΟΧΗ

1 Km = 1000 m

1 Kgr = 1000 gr

17

Τυπικές τιμές μνήμης

- ... 8 Gb** για προσωπικούς υπολογιστές
- 8 Gb ... 64 Gb** για εξυπηρετητές ομάδας
- 64 Gb ...** για πολυχρηστικά υπολογιστικά συστήματα υψηλών επιδόσεων

18

Τύποι δεδομένων

Τι μπορεί να αποθηκευτεί στην κεντρική μνήμη ;
Τι μπορεί να επεξεργαστεί ο ΗΥ ;

Απλοί τύποι δεδομένων

- Χαρακτήρες
- Ακέραιοι αριθμοί
- Πραγματικοί αριθμοί

Σύνθετοι τύποι δεδομένων (προκύπτουν από τους απλούς τύπους)

- Σειρές χαρακτήρων - Κείμενο
- Μιγαδικοί αριθμοί
- Σύνθετες δομές από διαφορετικούς τύπους

19

Χαρακτήρες

- Ως χαρακτήρες νοούνται όλοι οι χαρακτήρες του πληκτρολογίου (αλφαβητικοί, αριθμητικά ψηφία, σύμβολα).
- Κεφαλαίοι-μικροί και Ελληνικοί-Λατινικοί είναι διαφορετικοί χαρακτήρες.
- Υπάρχουν 256 διαφορετικοί χαρακτήρες, εκ των οποίων ορισμένοι δεν υπάρχουν στο πληκτρολόγιο (μη εκτυπώσιμοι).
- Κάθε χαρακτήρας καταλαμβάνει 1 byte μνήμης.

20

Αντιστοιχία χαρακτήρων-ακεραίων

- Κάθε χαρακτήρας αντιστοιχίζεται με ένα ακέραιο αριθμό στην περιοχή 0...255
- Η αντιστοιχία εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το λειτουργικό σύστημα του ΗΥ.
- Σε ευρεία χρήση είναι ο κώδικας ASCII ([American Standard Code for Information Interchange](#)) με επεκτάσεις για Ελληνικούς χαρακτήρες όπως έχουν καθοριστεί από τον ΕΛΟΤ.

21

Κώδικας ASCII

Ascii	Char	Ascii	Char	Ascii	Char
32	Space	64	@	96	`
33	!	65	A	97	a
34	"	66	B	98	b
35	#	67	C	99	c
36	\$	68	D	100	d
37	%	69	E	101	e
38	&	70	F	102	f
39	'	71	G	103	g
40	(	72	H	104	h
41	)	73	I	105	i
42	*	74	J	106	j
43	+	75	K	107	k
44	,	76	L	108	l
45	-	77	M	109	m
46	.	78	N	110	n

22

Κώδικας ASCII

0-31	Μη εκτυπώσιμοι χαρακτήρες
48-57	Ψηφία 0...9
65-90	A...Z
97-122	a...z
128-	Ελληνικά

23

Κωδικοποίηση Unicode

- Η αναπαράσταση ενός χαρακτήρα με 1 μόνο byte αποδεικνύεται ανεπαρκής.
- Σε ευρεία χρήση είναι η κωδικοποίηση Unicode, όπου κάθε χαρακτήρας αναπαρίσταται με 2 bytes.
- Έτσι υπάρχει δυνατότητα για $2^{16} = 65536$ διαφορετικούς χαρακτήρες.

24

Ακέραιοι αριθμοί

- Συνήθως χρησιμοποιούνται 1, 2 ή 4 bytes για την αναπαράσταση ακέραιων αριθμών.
- Με **1 byte** μπορούν να αναπαρασταθούν $2^8=256$ ακέραιοι αριθμοί (πχ. -128...127 ή 0...255).
- Με **2 bytes** μπορούν να αναπαρασταθούν $2^{16}=65536$ ακέραιοι αριθμοί (-32768...32767 ή 0...65535).
- Με **4 bytes** μπορούν να αναπαρασταθούν $2^{32}=4294967296$ ακέραιοι αριθμοί.

25

Πραγματικοί αριθμοί

- Χρησιμοποιούνται 4 bytes (αριθμοί απλής ακρίβειας) ή 8 bytes (αριθμοί διπλής ακρίβειας) για την αναπαράσταση πραγματικών αριθμών.
- Η αναπαράσταση γίνεται στην **επιστημονική μορφή** με δεκαδικό μέρος και εκθέτη.
- Παράδειγμα: ο αριθμός 127.3561 αποθηκεύεται ως 1.273561×10^2
- Από τα 32 ή 64 bits ενός πραγματικού αριθμού ορισμένα χρησιμοποιούνται για το δεκαδικό μέρος και ορισμένα για τον εκθέτη του 10. Πχ. για αριθμούς απλής ακρίβειας:
 Εκθέτης: 8 bits
 Δεκαδικό μέρος: 24 bits

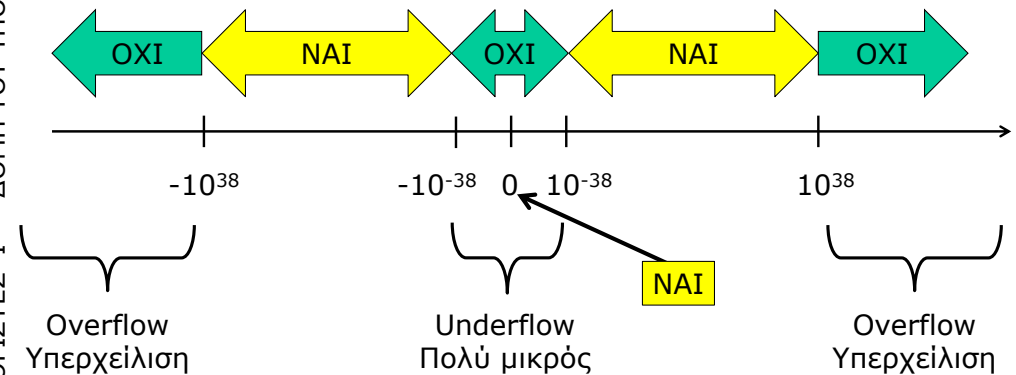
26

Πραγματικοί αριθμοί απλής ακρίβειας

- Οι πραγματικοί αριθμοί **απλής ακρίβειας** έχουν περίπου 7 σημαντικά ψηφία και κυμαίνονται στην περιοχή $-10^{38} \dots -10^{-38}$ $10^{-38} \dots 10^{38}$
- Μεταξύ $-10^{-38} \dots 10^{-38}$ με εξαίρεση το 0 δεν μπορούν να αναπαρασταθούν.

27

Ποιοι πραγματικοί αριθμοί μπορούν να αναπαρασταθούν ;

28

Πραγματικοί αριθμοί διπλής ακρίβειας

- Οι πραγματικοί αριθμοί **διπλής ακρίβειας** έχουν περίπου 15 σημαντικά ψηφία και κυμαίνονται στην περιοχή $-10^{300} \dots -10^{-300}$ $10^{-300} \dots 10^{300}$

29

Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας

Τι κάνει:

- Συνολικός έλεγχος ΗΥ
- Αριθμητικές και λογικές πράξεις
- Συγκρίσεις

Τι είναι:

- 1 ολοκληρωμένο κύκλωμα
- Δεκάδες εκατομμύρια ημιαγωγοί
- Χαμηλό κόστος

30

Πόσες διαφορετικές ΚΜΕ υπάρχουν ;

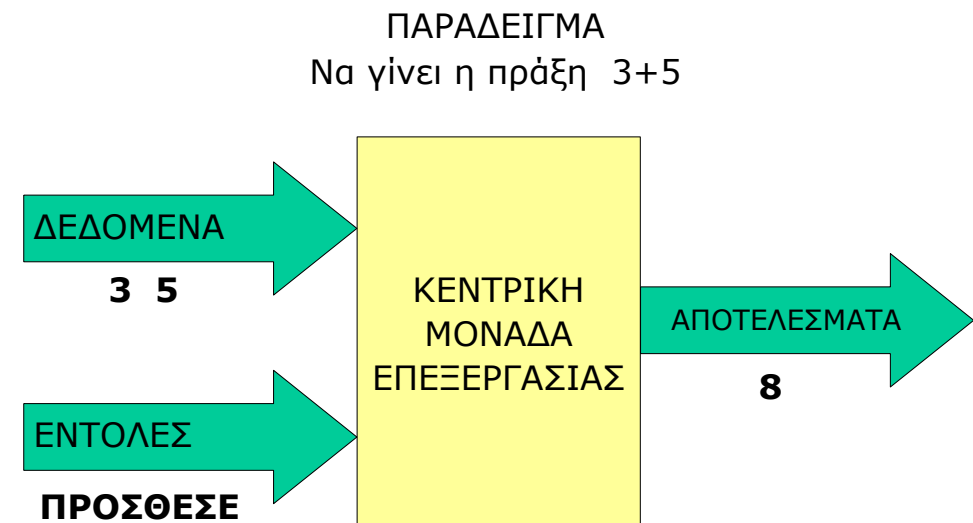
Pentium, Xeon, Atom, ARM
AMD, Athlon, Opteron
M6250, 6800, 68000, ...

Σε τι διαφέρουν:

- Εσωτερική αρχιτεκτονική
- Ρεπερτόριο εντολών

31

Τρόπος λειτουργίας

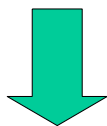

32

Η διαδικασία αναλυτικά

1. Πάρε τον πρώτο αριθμό από τη μνήμη
2. Πάρε τον δεύτερο αριθμό από τη μνήμη
3. Πρόσθεσε
4. Αποθήκευσε το αποτέλεσμα στη μνήμη

ΕΝΤΟΛΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

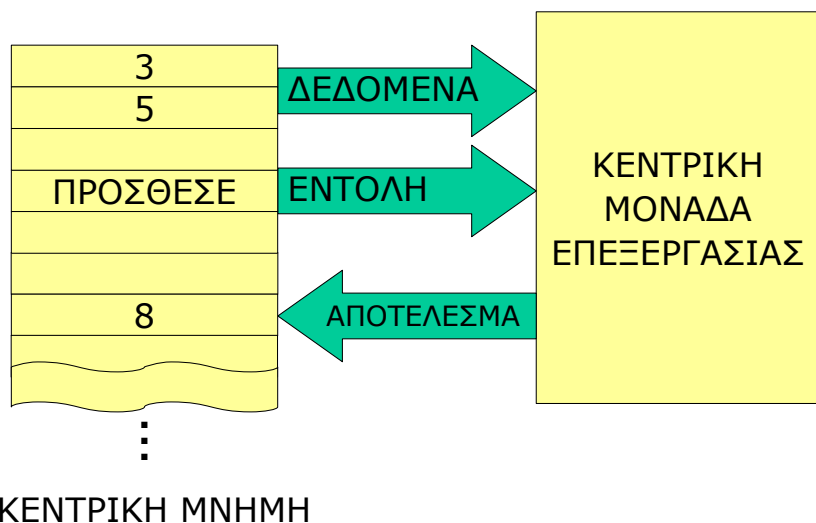
Ρεπερτόριο εντολών ΚΜΕ

- 1) Πρόσθεσε, αφάιρεσε, πολλαπλασίασε, διαίρεσε
  - 2) Σύγκρινε δύο αριθμούς
  - 3) Πάρε αριθμούς από τη μνήμη
  - 4) Αποθήκευσε αποτελέσματα στη μνήμη
- ... και πολλές άλλες

Κάθε εντολή ΚΜΕ αναπαρίσταται με ένα αριθμό. Πχ.

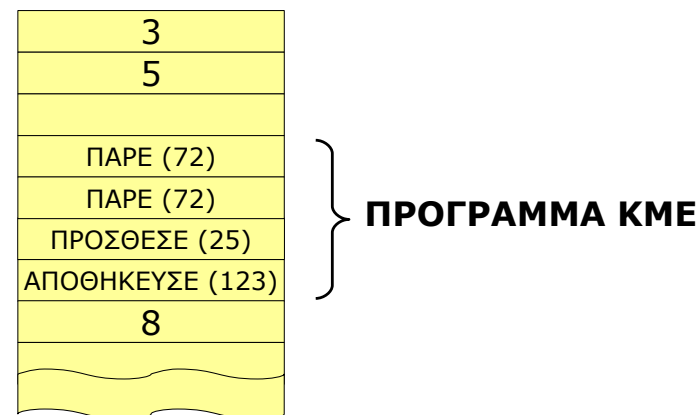
Πρόσθεσε	25
Αφαίρεσε	87
Αποθήκευσε	123
... κλπ	

Ο ρόλος της κεντρικής μνήμης

Αλληλουχία εντολών - Πρόγραμμα

- 1) Πάρε τον πρώτο αριθμό από τη μνήμη
- 2) Πάρε τον δεύτερο αριθμό από τη μνήμη
- 3) Πρόσθεσε
- 4) Αποθήκευσε το αποτέλεσμα στη μνήμη

Προγραμματισμός ΚΜΕ

- Επίπονος
- Απευθύνεται σε συγκεκριμένο τύπο ΚΜΕ (μη μεταφέρσιμο πρόγραμμα)
- Τυπικό μέγεθος προγράμματος ΚΜΕ: 1000000 εντολές

Γλώσσες προγραμματισμού υψηλού επιπέδου

37

Γλώσσες προγραμματισμού υψηλού επιπέδου

- Σύνολο από κανόνες για τη διατύπωση των προγραμμάτων πιο «ανθρώπινο» τρόπο.
- Κάθε γλώσσα προγραμματισμού υψηλού επιπέδου έχει το δικό της «αλφάβητο» και «συντακτικό».

38

Πόσες γλώσσες προγραμματισμού υπάρχουν ;

Fortran (FORmula TRANslation)

Cobol

PL/I

Basic

Pascal

Lisp

C

C++

Java

Perl

Python

...

Κάθε γλώσσα έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε σχέση με τις άλλες

39

Παράδειγμα #1

Πρόβλημα:

Να κατασκευαστεί πρόγραμμα που θα εμφανίζει στην οθόνη τη φράση: Hello

Fortran:

```
PROGRAM SAMPLE
WRITE (*,*) 'HELLO'
END
```

Pascal:

```
PROGRAM SAMPLE;
BEGIN
    WRITELN ('HELLO')
END.
```

C++

```
#include <iostream>
using namespace std;
main ()
{
    cout << "Hello\n";
}
```

40

Παράδειγμα #2

Πρόβλημα:

Να κατασκευαστεί πρόγραμμα που θα υπολογίζει και θα εμφανίζει στην οθόνη το αποτέλεσμα της πράξης 3+5

Pascal:

```
PROGRAM ADD;
VAR K:INTEGER;
BEGIN
  K:=3+5;
  WRITELN (K)
END.
```

Fortran:

```
PROGRAM ADD
K = 3+5
WRITE (*,*) K
END
```

C++:

```
#include <iostream>
using namespace std;
main ()
{
  int k;
  k = 3+5;
  cout << k << endl;
}
```

Πλεονεκτήματα-Μειονεκτήματα

Πλεονεκτήματα

- Η γραφή - εκσφαλμάτωση είναι πιο εύκολη
- Το πρόγραμμα είναι ευκολότερα αντιληπτό
- Το πρόγραμμα είναι μεταφίσιμο

Μειονεκτήματα

- Το πρόγραμμα δεν μπορεί να εκτελεστεί απευθείας από την κεντρική μονάδα επεξεργασίας

Χρειάζεται μετατροπή σε εντολές ΚΜΕ

Διαδικασία μετάφρασης

Πηγαίος κώδικας Fortran

```
PROGRAM ADD
K = 3+5
WRITE (*,*) K
END
```


ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

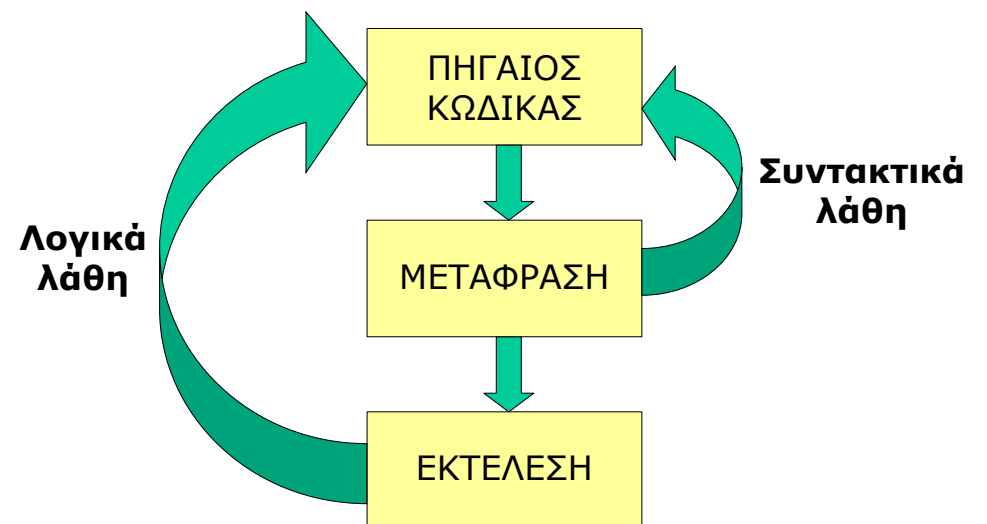
Εκτελέσιμο πρόγραμμα

```
72
34
48
123 } Εντολές ΚΜΕ
17
82
...
```

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κύκλος ανάπτυξης προγράμματος

Διαθέσιμοι μεταφραστές

Από την ιστοσελίδα pc164.materials.uoi.gr/dpapageo/courses/comp1
ή στο ecourse.uoi.gr

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

- [Ιστοσελίδα εργαστηριακών ασκήσεων](#) (Μόνο κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου)
- [Ιστοσελίδα τελικής εξέτασης](#) (Μόνο κατά τη διάρκεια της τελικής εξέτασης)
- Πληροφορίες για τη γλώσσα Fortran:
  - <http://en.wikipedia.org/wiki/Fortran>
  - <http://www.personal.psu.edu/hdk/fortran.html>
  - <http://www.google.gr/search?q=fortran>
- Μεταφραστές Fortran για MS-Windows:
  - <http://www.codeblocks.org>
  - <http://www.mingw.org>
  - <http://www.cygwin.com>
  - [Windows Subsystem for Linux](#)
- Online μεταφραστές Fortran (μέσω ιστοσελίδας):
  - https://www.tutorialspoint.com/compile_fortran_online.php
  - https://www.onlinegdb.com/online_fortran_compiler
  - https://rextester.com/l/fortran_online_compiler
- Εγκατάσταση μεταφραστών Fortran σε OSX:
  - <https://wiki.helsinki.fi/display/HUGG/GNU+compiler+install+on+Mac+OS+X>